

TELO

film Petre Seliškar

scenaristka in režiserka **PETRA SELIŠKAR** direktor fotografije **BRAND FERRO** montažerja **SASHKO POTTER MICEVSKI** in **SANDRA BASTAŠIĆ** glasba **VLADIMIR RAKIĆ**
oblikovalca zvoka **VLADIMIR RAKIĆ** in **VERA GALEŠEV** producentka **PETRA SELIŠKAR** koproducentki **SARA FERRO** in **TAMARA BABUN** pridruženi producent **VICTOR EDE**

TELO

SLOVENIJA, HRVAŠKA, SEVERNA MAKEDONIJA
Kreativni dokumentarni film
2023

LOGLINE

Film Telo, ki je nastajal 20 let, je občutljivo in intimno raziskovanje izjemnega življenja ženske in njenega zapletenega notranjega sveta, ki se s svojim neuklonljivim duhom bori proti redkim avtoimunskim boleznim.

Ključne besede: zdravje, bolezen, voda, biografija, družina, starševstvo, notranji svet, intima

Scenaristka in režiserka: Petra Seliškar
Direktor fotografije: Brand Ferro
Montažerja: Sashko Potter Micevski, Sandra Bastašić
Glasba: Vladimir Rakić
Oblikovalca zvoka: Vladimir Rakić, Vera Galešev
Producentka: Petra Seliškar
Koproducentki: Sara Ferro, Tamara Babun
Pridruženi producent: Victor Ede
Produkcija: Petra Pan Film (Slovenija)
Koprodukcija: PFPF (Severna Makedonija), Wolfgang & Dolly (Hrvaška)
Svetovna prodaja: Lightdox
Trajanje: 92 min
Format: DCP

Trailer: vimeo.com/812511842/f03228ae93

SINOPSIS

Telo je najnovejši celovečerni dokumentarni film priznane slovenske režiserke Petre Seliškar, ki je nastajal 20 let. Je občutljivo in intimno raziskovanje izjemnega življenja režiserkine bližnje prijateljice Urške, ki so jo napadle redke avtoimunske bolezni.

Profesionalni pianistki in nekdanji manekenki Urški gre vse po načrtu, potem pa pri 28 letih nenadoma dobi encefalitis. Po okrevanju od bolezni mora ponovno spoznati samo sebe, se znova naučiti hoditi, prepoznati svojo hčer, razumeti – in vzljubiti – svoje telo, za katerega se zdi, da jo hoče uničiti. Leta pozneje, ko se stvari že obračajo na bolje in njeno življenje postane na videz spet normalno, jo napade druga, še skrivnostnejša in zahrbtnejša bolezen. Ob podpori svojih dveh hčerk in moža ter staršev, s katerimi je imela vedno zapleten odnos, Urška premaguje napore telesne in čustvene izzive, pri tem pa se nikoli ne vda. Kljub vsem vzponom in padcem je njena ljubezen do življenja neuklonljiva.

Urška in Petra sta prijateljici že od mladostniških let, v dolgih letih prijateljevanja pa se je nabralo tudi veliko posnetkov. Ko je Petra postala filmska režiserka, je posneti material začel dobivati konkretno obliko, uporabila pa ga je v dokumentarcu skupaj s posnetki, ki so nastali pozneje v Ljubljani in na Prespanskem jezeru v Severni Makedoniji.

Intimni pogovori dveh prijateljic so prepleteni z Urškinimi spomini na najtežje trenutke z boleznijo. Drzne, kreativne segmente filma usmerjajo impresivne podobe ter kompleksna glasba, ki nas popeljejo v notranji svet in notranji boj junakinje. *Telo* je intuitiven film o skrivnostih telesa, ki jih medicina še vedno ne more rešiti, lahko pa se jim približa umetnost s svojim drugačnim pristopom in razumevanjem, ki presega stvarne ovire. Pričujoči dokumentarec je duhovno potovanje po telesu, ki skriva naše bistvo.

ZGODBA O PRIJATELJSTVU, BOLEZNI IN USTVARJANJU FILMA

V Urškinem telesu so redke in nenavadne bolezni, za katere se zdi, da so se tam pojavile iz nič. Kot imajo te bolezni verjetno svoj vzrok, pa čeprav ga ne prepoznamo, tako tudi tako redki filmi, kot je ta, nastanejo iz zapletene kombinacije izkušenj, talenta, duhovitosti, radovednosti, instinkta in nazadnje tudi z malce sreče. Rastejo skozi situacije, v katerih se filmski ustvarjalec znajde »po naključju«, ko filmski izziv pride sam od sebe.

Pri dolgoletnem prijateljstvu z Urško se Petri zgodi prav to. Prijateljici sta pogosto snemali druga drugo, Petra pa je hranila veliko lepih arhivskih posnetkov o njenem prijateljstvu. Najstarejši material sega v devetdeseta leta prejšnjega stoletja, v čas po razpadu Jugoslavije, ko sta bili še najstnici. Pozneje, ko je začela Petra študirati filmsko umetnost, je postala praksa snemanja konkretnjša in podobe vse bolj natančne.

Leta 2003 je Petra s partnerjem ter direktorjem fotografije Brandon Ferrom potovala po Severni Makedoniji in odkrivala odročna področja države, tamkajšnje ljudi in zgodbe. Med drugim ju je zaneslo tudi do hiše Mitka Fileva, ki ga je Brand poznal še iz filmsko-amaterskega obdobja. Izvedela sta, da je Mitko podedoval vedeževalske gene svoje babice Vange. O njem sta nameravala posneti film z naslovom Človek med svetlobo in senco. Ko sta spremljala Mitka in njegovo zdravilstvo, je v zgodbo »po naključju« vskočila še Urška.

Leta 2004, po prvem Urškinem kolapsu, je začela Petra snemati njeno okrevanje. Obema prijateljicama se je zdel proces povsem naraven. O hitrem Urškinem okrevanju in njenem prijateljstvu je kmalu začel nastajati film, a je že po nekaj mesecih težkega boja z boleznijo Urška prekinila snemanje. S Petro sta se videvali še naprej, film pa je čakal. Šele več let pozneje, ko je Urška počasi okrevala po možganski kapi, je poklicala Petro in rekla: »Želim, da dokončava ta film.« Petra je na ta trenutek seveda čakala in upala.

Ponovno je začela slediti Urški in njenemu vračanju v življenje, njeni počasni in naporni poti sprejemanja telesa in sebe. V filmu tako postopoma prihaja do preobrazbe »lika«.

INTERVJU Z REŽISERKO

Kako sta se z Urško spoznali?

Spoznali sva se v ljubljanskem lokalu, ko sva bili stari približno 16 ali 17 let. Urška je tam stregla. Takrat ni več živela doma. Obe sva obiskovali eksperimentalno gledališko šolo, kjer sva se zbližali. Z nama je bila tudi Tita, ki se v filmu pojavi v prizoru iz porodnišnice. Vse tri smo bile zelo povezane, saj smo vse odraščale v "zapletenih" družinah. Upirale smo se s svojimi nenavadnimi frizurami in transgresivnimi oblačili, v bistvu smo kričale za pozornost, ker smo bile raje napadene, kot da bi kar naprej govorile o bolečih stvareh, ki smo jih doživljale doma. Verjetno sva se z Urško zato tako zelo povezali in sva povezani še danes. Urškina najstniška leta so bila zanjo še posebej težka.

Z Urško s prekinitvami snemata že vrsto let. Kdaj ste ugotovili, da imate film?

Ko je Urška leta 2005 prvič pripeljala hčerko Zojo v Makedonijo, smo se odpravile na Prespansko jezero, da bi pobegnile od Slovenije in njenih težav. Urška je hotela ostati le en teden, a je na koncu ostala skoraj dva meseca. Takrat je pustila vse težave za seboj. V Ljubljani je kot mama samohranilka živela s hčerko v študentskem naselju.

Po kohanju v Prespanskem jezeru je dobila okužbo in se vrnila nazaj v Ljubljano. Kmalu nas je poklicala Urškina sestra in povedala, da je Urška že šest dni v komi. Prizori ob Prespanskem jezeru so nastali le dva tedna pred tistimi v ljubljanski bolnišnici.

Mislím, da sem ugotovila, da bi o njej lahko posnela film, ko je po prvi hospitalizaciji začela spet hoditi. Stalno sem jo spraševala, ali jo lahko snemam, pa ni bila nikoli za. Pet let po njenem drugem kolapsu me je nenadoma poklicala po telefonu in mi zaigrala na klavir. Tako je bila navdušena, da lahko spet igra, da me je povabila, naj pridem k njej in snemam. Spoznala je, da je snemanje filma zanjo nekakšna terapija in da ji bo film morda pomagal razumeti, kaj se ji je pravzaprav zgodilo. To je bil ključni trenutek, ko sem vedela, da imamo film.

Nam lahko poveste kaj o zdravilcu Mitku Filevu, ki se v filmu pojavi, ko je Urška prvič v bolnišnici?

Pravzaprav so bili prizori posneti za film o Mitku, ki sem ga takrat snemala, a ga potem nisem nikoli dokončala.

Na enajsti dan kome je bilo za Urško kritično. Pregledalo jo je kar 45 zdravnikov, dobivala je visoke odmerke kortikosteroidov, vendar ni nič pomagalo. Takrat sem poklicala Mitka. Na daljavo je začel delati z njo, in se je zbudila. Mogoče je bilo vse samo naključje, a dejstvo je, da se je zbudila, ko je začel delati z njo.

V tistih bolnišničnih prizorih, pa tudi skozi film, pride do izraza Urškina neverjetna pozitivnost, kar naprej se smeji in zbija šale.

V življenju je doživela veliko hudega, od zlorab staršev do vsega, kar se je dogajalo pozneje, a jo ves čas spremlja ta večni, nepremagljivi smeh. Pravzaprav smo jo morali pri montaži umiriti in smo izrezali nekaj kadrov, saj se je kar naprej smejala. Prepričana sem, da jo je ta obrambni mehanizem ohranil pri življenju. Takšna preprosto je. Sposobna se je smejati najtežjim stvarim, njene bolnišnične zgodbe so čista norišnica. Zato v filmu bere iz svojega dnevnika, da se je lahko poglobila v svoja globoka, intimna vprašanja.

Kako sta z Urško sodelovali in kako sta razvijali sanjske in trpeče prizore, ki spremljajo njen glas v filmu?

Izhajali sva iz Urškinega dnevnika in v njem izpostavili ključne teme. Morala mi je pomagati pri scenariju, saj sama nisem mogla opisati njenega počutja, to je morala narediti sama. O vsem sva se vedno posvetovali, nekaj je celo sama napisala, sicer pa se ni hotela vmešavati v film.

Hotela sem, da bi gledalec telesno začutil Urškino telo in to, kar čuti, njeno bolečino in negotovost. Razmišljala sem, kako naj vstopim v ta svet in vanj pripeljem gledalce. To smo poskušali doseči s skladateljem Vladimirjem Rakićem, njegovo glasbo in oblikovanjem zvoka. Hotela sem, da gledalci to zares fizično občutijo, saj je to nekaj, česar besede ne morejo opisati. Stanje med sanjami, resničnostjo in škodo, ki jo povzročajo bolezen in zdravila. Potrebuješ veliko energije, da se izvlečeš iz tega in se vrneš v normalen svet. To se mi zdi nadvse fascinantno.

Vizualno je vse skupaj precej abstraktno, saj nisem hotela ponavljati tega, kar je že sama povedala. Telo smo skušali predstaviti na celični ravni kot nekaj, skozi kar občinstvo potuje. Je mešanica mikroskopskih slik celic in podvodnih prizorov z ribami. Uporabili smo ribe arapajma iz Amazonije, ki smo jih posneli v leipziškem živalskem vrtu. Tako so grde, da se mi zdijo že kar lepe. Navdušile so me. Kot otrok sem si predstavljala, da je tako na dnu jezera, zato sem hotela z njimi predstaviti Urškine najgloblje strahove.

Voda je v filmu zelo pomemben element - film se začne in konča ob Prespanskem jezeru, vmes pa mine 15 let.

Hoteli smo se vrniti k Prespanskemu jezeru, ker se ga je Urška vedno bala. Takrat mi je pred kamero prvič povedala, da je tam hotela narediti samomor. Tega nisem vedela.

Nekoč je plavala do 7,5 km oddaljenega otoka. Je plavalka in njen odnos do vode se zdi zelo naraven. Zdi se, da jo voda očiščuje, toda v resnici jo je voda kar naprej vlekla navzdol, dokler ni dosegla otoka. To je zelo simbolično, čeprav takrat te povezave nisem tako jasno videla. Njena podzavest, družinske zadeve, njena spolnost; vse to jo je vleklo navzdol, jo utapljalo. Motna jezerska voda je bila pravzaprav bolezen, na otoku pa je na neki način našla mir. Tam je našla notranje ravnovesje. Ko plava nazaj, ni več motnosti, snemamo jo samo na gladini, ko nad njo letijo ptice.

Voda sta zame njena bolezen in podzavest, ki jo utaplja. Ko se Urša pred kamero odpre, da iz sebe vse strašno in se tako na neki način pozdravi. Mogoče se zdi nesmiselno, a dejstvo je, da je že vse od takrat popolnoma zdrava. Še vedno trpi zgolj za posledicami močnih zdravil, ki jih je jemala več let. Ko je prenehala s kemoterapijo, je spoznala, da njeno telo ni več to, kar je bilo, in da nikoli več ne bo. Za žensko je to zelo težko, a je to sprejela. Preživela je in bo živela naprej.

O REŽISERKI

PETRA SELIŠKAR

REŽISERKA, SCENARISTKA, PRODUCENTKA

Petra Seliškar (roj. 1978 v Ljubljani) je režiserka, producentka in scenaristka. Zna prepoznati skrite detajle, skozi njih pa bistvo umetnosti, kulture, narave in vseh vidikov življenja. Zato svoj čas na tem planetu posveča malim življenjskim užitek in seveda dokumentarnemu filmu.

IZBRANA FILMOGRAFIJA:

- *Odpotovanje* (scenarij, režija), dokumentarni film, 2020 - posebna nagrada festivala Dok'n'ritam - Beograd, nagrada za najboljši glasbeni dokumentarec na Grossmanovem festivalu filma in vina
- *Moj narobe svet* (scenarij, režija), dokumentarni film, 2016 - nagrada za najboljšo fotografijo v dokumentarnem filmu in posebna omemba na festivalu SEE, Los Angeles
- *Mama Europa* (scenarij, režija), dokumentarni film, 2014 - Tržaški filmski festival, mednarodni filmski festival v Rotterdamu, Sarajevski filmski festival, ZagrebDox, DokuFest Prizren, najboljši dokumentarni film na festivalu v Tuzli
- *Babice revolucije* (režija, producentka), dokumentarni film, 2006 - IDFA, Jihlava IDFF, Sarajevski filmski festival, nagrada Small Stamp na festivalu ZagrebDox, Grand Prix na festivalu Asterfest Strumica, nagrada Darka Bratine

KOPRODUCENTKA:

- *Sprašujem se, kdaj me boš pogrešala* (Mi chiedo quando ti mancherò), režija: Francesco Fei, igrani film, 2019 (Italija, Slovenija) - nagrada za najboljšo mlado igralko na festivalu Alice nella Città 2019, neodvisni sekciji filmskega festivala v Rimu, za Beatrice Grannò
- *Dnevi norosti* (Dani ludila), režija: Damjan Nenadić, dokumentarni film, 2018 (Hrvaška, Slovenija) - posebna omemba na ZagrebDoxu 2018, nagrada Vesna za posebne dosežke na Festivalu slovenskega filma 2018, najboljši dokumentarni film na mednarodnem festivalu FICCSUR - Southern Cone 2019, nagrada občinstva na festivalu Underhill Fest 2019, posebna omemba v kategoriji za moralo in človekove pravice na Dnevih hrvaškega filma 2019
- *Brezmejno* (Beyond boundaries), režija: Peter Zach, dokumentarni film, 2016 (Nemčija, Slovenija) - MakeDox, Festival slovenskega filma, IFF Mannheim-Heidelberg, Tržaški filmski festival, DokFest München, festival Diagonale, Mednarodni filmski festival v Innsbrucku, festival Der Neue Heimatfilm
- *Popoln krog* (The perfect Circle), režija: Claudia Tosi, dokumentarni film, 2015 (Italija, Slovenija, VB, Nizozemska) - Festival Dei Popoli v Firencah, Tržaški filmski festival, Docpoint Helsinki - nagrada za moralni pristop, 2016
- *Mostar United*, režija: Claudia Tosi, dokumentarni film, 2008 (Italija, Slovenija) - Sarajevski filmski festival, nominacija Prix Europa

imdb.com

USTVARJALNA EKIPA

BRAND FERRO DIREKTOR FOTOGRAFIJE

Brand Ferro (roj. 1968 v Skopju) je prava strastna južnjaška mešanica. Makedonec-Kubanec ima edinstven talent za prepoznavanje in uporabo pristnosti, bodisi v umetnosti, hrani ali vinu. Njegova največja strast je kino. Za svojo izjemno dokumentarno kinematografijo je prejel več mednarodnih nagrad.

imdb.com

SASHKO POTTER MICEVSKI MONTAŽER

Sashko P. Micevski, ki je diplomiral na državni šoli za film in televizijo v Beaconsfieldu v Združenem kraljestvu, je samostojni montažer, oblikovalec zvoka in producent s sedežem v Londonu in Skopju, kjer ima v lasti zvočne odre in montažne prostore. Sodeloval je pri številnih mednarodno priznanih kratkih in celovečernih igranih in dokumentarnih filmih.

sashkopotter.com

SANDRA BASTAŠIĆ MONTAŽERKA

Sandra Bastašić (roj. 1983 v Zagrebu) trenutno dela kot montažerka na različnih filmskih žanrih in oblikah ter na drugih sorodnih položajih v avdio-vizualnih projektih. Leta 2014, po končanem študiju, so področje njenega ustvarjalnega zanimanja postali filmski naslovi in animacija v sodobni umetnosti. S Petro Seliškar je sodelovala pri dokumentarcu Damjana Nenadića *Dnevi norosti* (Dani ludila).

imdb.com

VLADIMIR RAKIĆ SKLADATELJ

Vladimir Rakić (roj. 1974 v Novem Sadu) živi in dela v Amsterdamu in Novem Sadu. Sodeloval je pri več kot 130 dokumentarnih, igranih in animiranih filmih ter v različnih segmentih oblikovanja zvoka, kot so montaža, snemanje, oblikovanje, miks in komponiranje. Je tudi predavatelj na nizozemski filmski akademiji v Amsterdamu.

vladimirrakic.com

PRODUKCIJSKE HIŠE

PETRA PAN FILM

Petra Pan Film je slovenska produkcijska hiša, ki sta jo leta 2003 ustanovila režiserka Petra Seliškar in direktor fotografije Brand Ferro. Producira ustvarjalne dokumentarne filme in umetniške igrane filme, ki so močno zavezani individualni viziji in avtorstvu ter temam, ki temeljijo na dolgoročnih raziskavah. Leta 2010 sta Seliškar in Ferro ustanovila Festival kreativnega dokumentarnega filma MakeDox v Skopju, ki je priljubljen pri mnogih ustvarjalcih dokumentarnih filmov in občinstvu, ki uživajo v njegovem brezkompromisnem programu in gostoljubnem, neformalnem vzdušju. V 20 letih je produkcijska hiša Petra Pan Film prejela številne domače in mednarodne nagrade.

petrapanfilm.com

PPFP

PPFP je makedonska produkcijska hiša, ustanovljena leta 2007, ki jo vodi Sara Ferro. Je ena redkih produkcijskih hiš za ustvarjalno dokumentarno produkcijo v Severni Makedoniji, ki se osredotoča predvsem na avtorske dokumentarne filme. Posebej povezuje različne države s Severno Makedonijo in z balkanskimi državami v smislu koprodukcije in distribucije. S svojim pristopom iščejo prave poti za doseganje občinstva tudi izven televizijskih kanalov in klasičnih kinematografov.

WOLFGANG & DOLLY

WOLFGANG & DOLLY je butična produkcijska hiša iz Zagreba na Hrvaškem. Leta 2017 jo je ustanovila Tamara Babun z željo po ustvarjanju kreativnih avdiovizualnih del, ki obravnavajo družbeno aktualne teme in ohranjajo kanček upanja za občinstvo. Produkcijska hiša razvija dokumentarne, igrane in animirane vsebine, vendar se ne bojijo poskusiti ustvariti tudi hibridnih izkušenj.

wolfgangdolly.com

CINEPHAGE PRODUCTIONS

Cinéphage Productions, ki sta jo soustanovila Victor Ede in Jean-Robert Viallet, je leta 2015 začela razvijati in producirati lastne projekte. Podjetje ima sedež v Marseillu v Franciji. Cinéphage izvaja francosko govoreče mednarodne koprodukcije z velikimi evropskimi javnimi radiotelevizijami, mednarodne projekte, ki so jih razvili skupaj s partnerji iz Evrope, ZDA in Bližnjega vzhoda za televizijske in kinematografske izdaje, ter nekaj drugih lokalnih projektov iz južne Francije.

cinephage.fr

KONTAKT

Svetovna prodaja

LIGHTDOX

hello@lightdox.com

lightdox.com

Produkcija

PETRA PAN FILM

petrapanfilm@gmail.com

petrapanfilm.com

